

POLSKIE TOWARZYSTWO
PRAWA ANTYDISKRYMINACYJNEGO

Biuletyn

Polskiego **Towarzystwa** Prawa Antydyskryminacyjnego podsumowanie 2015 rok

Nr16

12/2015

Przegląd orzecznictwa 2015

(w tej rubryce umieszczamy najistotniejsze orzeczenia sądów krajowych i międzynarodowych z zakresu równego traktowania z 2015 roku)

Uzależnienie operacji korekty płci od przejścia zabiegu sterylizacji niezgodne z prawami człowieka

Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 10 marca 2015r., w sprawie Y.Y. przeciwko Turcji, skarga nr 14793/08

Fizyczna i psychiczna płeć człowieka bez wątpienia należy do najważniejszych aspektów tożsamości osoby, a rozdźwięk pomiędzy nimi może prowadzić do głębokiego cierpienia u osoby transseksualnej. Trybunał wskazał, iż sytuacja, w której prawo krajowe i władze krajowe ingerują w ważny aspekt tożsamości i autonomii osoby, może prowadzić do poważnej ingerencji w prawo do poszanowania życia prywatnego tej osoby, a tym samym do naruszenia art. 8 Konwencji. Wszelkie tego typu ingerencje muszą być dobrze uzasadnione, proporcjonalne, konieczne w demokratycznym społeczeństwie i muszą realizować uzasadniony prawnie cel. Zważywszy na liczne i bolesne zabiegi związane z przeprowadzeniem procesu zmiany płci, a także na konotacje społeczne i względy osobiste towarzyszące decyzji o korekcie płci, nie można sugerować, iż decyzja taka jest podejmowana lekkomyślnie lub pod wpływem kaprysu. Trybunał wyraźnie wskazał, iż nie rozumie, dlaczego warunkiem wydania zgody na zabieg przeprowadzenia korekty płci ma być trwała niezdolność osoby zainteresowanej do prokreacji. Warunek trwałej niezdolności do prokreacji, którego spełnienie dopiero otwiera przed skarżącym możliwość ubiegania się o pozwolenie na korektę płci - zdaniem Trybunału jest zupełnie nieracjonalny. Jedynym sposobem jego spełnienia, w przypadku skarżącego, było poddanie się sterylizacji, co samo w sobie jest sprzeczne z ideą poszanowania życia prywatnego i narusza art. 8 Konwencji.

[więcej](#)

Możliwość zawarcia związku partnerskiego to podstawowe prawo człowieka

Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 21 lipca 2015 r., w sprawie Oliari i inni przeciwko Włochom, skarga nr 18766/11

Trybunał w Strasburgu rozpatrzył skargę trzech włoskich par homoseksualnych. Skarżący twierdzili, że włoskie prawo nie zezwala im na wstąpienie w związek małżeński ani cywilny, co powoduje, że są dyskryminowani ze względu na orientację seksualną. Trybunał stwierdził naruszenie art. 8 Konwencji.

[więcej](#)

Otyłość pracownika może stanowić o jego niepełnosprawności

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, z dnia 18 grudnia 2014r. w sprawie Fag og Arbejde (FOA) przeciwko Kommunernes Landsforening (KL), C-354/13

Unijne prawo antydyskryminacyjne można interpretować w ten sposób, że otyłość pracownika może stanowić o jego niepełnosprawności, a w związku z tym nierówne traktowanie go z tego powodu jest zakazane. Trybunał podkreślił, że aby móc zidentyfikować taką dyskryminację z uwagi na niepełnosprawność, stan otyłości winien skutkować ograniczeniem wynikającym w szczególności z trwałego osłabienia funkcji fizycznych, umysłowych lub psychicznych, które w oddziaływaniu z różnymi barierami mogą utrudniać danej osobie pełny i skuteczny udział w życiu zawodowym na równi z innymi pracownikami. Do sądu krajowego jednak należy ocena, czy przesłanki te są spełnione w zawistej przed nim sprawie. [więcej](#)

Dyskryminacją przez asocjacje może być także dyskryminacja pośrednia

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 lipca 2015 r., w sprawie CHEZ Razpredelenie Bulgaria AD przeciwko Komisja za zashtita ot diskriminatsia, C-83/14

Sprawa dotyczyła skargi o dyskryminację złożonej przez właścicielkę sklepu położonego w dzielnicy zamieszkałej przez Romów w mieście Dupnica w Bułgarii. W dzielnicach romskich liczniki prądu montowane były wyżej niż w innych dzielnicach, co uniemożliwiło odczytywanie ich stanu przez osoby zamieszkujące lokale. Uzasadnieniem takiego stanu rzeczy ma być częstsze dewastowanie liczników w dzielnicach zamieszkałych przez Romów. TSUE uznał, że skarżąca doświadczyła dyskryminacji pośredniej przez asocjację. [więcej](#)

Zwolnienie z pracy w instytucji publicznej za zasłanianie twarzy kwefem nie narusza prawa do wolności religii

Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 26 listopada 2015 r., w sprawie Ebrahimian przeciwko Francji, skarga nr 64846/11

Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał, iż nieprzedłużenie umowy z pracownicą publicznego szpitala, która w pracy zasłaniała twarz kwefem, nie naruszyło jej prawa do uzewnętrzniania swego wyznania. Skargę do Trybunału wniosła obywatelka francuska, która - zgodnie z nakazami wyznawanego przez nią odłamu islamu - poza domem zakrywa twarz. Skarżąca została zatrudniona w charakterze pracownicy socjalnej w państwowym szpitalu, lecz - po skargach pacjentów - nie przedłużono z nią umowy dlatego, że odmówiła zdejmowania kwefu na czas pracy. Trybunał nie zgodził się ze skarżącą i nie stwierdził naruszenia art. 9 Konwencji. Prawdą jest, iż wyraźnym powodem nieprzedłużenia ze skarżącą umowy o pracę była jej odmowa zdjęcia zasłony twarzy, bezpośredniego wyrazu jej przywiązania do islamu. Zdaniem Trybunału, władze krajowe, które przyznały zasadzie neutralności państwa nadrzędny charakter w stosunku do prawa skarżącej do manifestowania jej wyznania, nie wykroczyły poza przysługujący im margines uznania. Ograniczenie jej praw było proporcjonalne i niezbędne w demokratycznym społeczeństwie. [więcej](#)

Co się wydarzyło w PTPA

Projekt Pro bono

Projekt „Prawnicy na rzecz równości. Lokalne platformy współpracy” ma na celu rozpoczęcia lokalnej współpracy pomiędzy przedstawicielami/kami struktur samorządów prawniczych –adwokackich i radcowskich oraz NGO-sami. Spotkania informacyjne dla prawników i prawniczek oraz przedstawicieli i przedstawicielek trzeciego sektora w ramach projektu odbyły się w pierwszej połowie roku w następujących miastach: Łódź, Katowice, Lublin, Warszawa, Toruń, Gdańsk, Wrocław, Poznań. Od października PTPA przeprowadziło warsztat dla NGO-sów oraz 3 warsztaty dla praktykujących prawniczek i prawników. Szkolenia prawnicze zostały zaplanowane na 3 dni (piątek-niedziela). Składały się z części świadomościowej, dotyczącej społecznego mechanizmu dyskryminacji, rozbudowanej części prawnej, podczas której omówione zostały szczegółowo standardy prawne przeciwdziałania dyskryminacji oraz odpowiednie orzecznictwo krajowe i międzynarodowe. Trzeciego dnia osoby uczestniczące miały możliwość wzięcia udziału w zaaranżowanej sesji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i w praktyce sprawdzić nabytą wiedzę, pod okiem ekspertów z zakresu praw człowieka - r.pr. dr Marcina Górskiego i adw. Mikołaja Pietrzaka. Szkolenia dla prawników i prawniczek odbyły się we współpracy z wybranymi Radami i Izbami, które przystąpiły do projektu, tj.: Okręgową Izbą Radców Prawnych w Łodzi, Okręgową Izbą Radców Prawnych w Gdańsku i Okręgową Radą Adwokacką w Poznaniu. W przyszłym roku planowane jest wydanie podręcznika dobrych praktyk współpracy samorządów z NGO-sami oraz konferencja podsumowująca.

Forum Różnorodności

W dniach 16-17 listopada odbyło się organizowane przez PTPA, a finansowane przez Fundację Batorego - Forum Różnorodności. Ta dwudniowa antykonferencja była okazją do spotkania się działaczy i działaczek antydyskryminacyjnych całej Polski, wymiany doświadczeń i snucia planów na przyszłość. W czasie Forum powstała pisana metodą Book Sprint książka "[Równy Dziennik. Zapiski o ruchu](#)", a także równościowy protest song, który odśpiewał chór LGBT - Voces Gaudiae. Uczestnicy i uczestniczki stworzyli także wzmacniający fleshmob, który zaprezentowali na Placu Defilad.

Seminarium testy

Seminarium "Testy dyskryminacyjne jako narzędzie dowodzenia" poświęcone zostało testom dyskryminacyjnym – nowatorskiej metodzie uprawdopodobniania dyskryminacji, która zdobywa na świecie coraz większą popularność. Dyskryminacja, jako zjawisko jest niezwykle trudna do wykazania, a pozyskanie środków dowodowych na potrzeby np. procesu sądowego jest niejednokrotnie niemożliwe tradycyjnymi metodami. Ważnym zatem jest, aby poszukiwać alternatywnych dróg dowodzenia nierówności. Uczestnikami seminarium byli prawnicy i prawniczki, przedstawiciele prawnoczłowieczych organizacji pozarządowych, naukowcy i naukowczynie oraz przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości i innych organów ochrony prawa w Polsce. Swoją obecnością uświetniła je także była Pełnomocniczka Rządu ds. Równego Traktowania - prof. Małgorzata Fuszara
[publikacja](#)

Sukcesy litygacyjne

Odszkodowanie dla mężczyzny zwolnionego z powodu korzystania z uprawnień rodzicielskich

Prawomocnym wyrokiem II instancji zakończyła się prowadzona przez nas sprawa ojca, który został zwolniony zaraz po tym, jak złożył wniosek o udzielenie urlopu ojcowskiego. Mężczyzna usłyszał w rozmowie z pracodawcą, że gdyby nie złożył tego wniosku, dalej by pracował. Sąd drugiej instancji potwierdził, że doszło do dyskryminacji ze względu na ojcostwo. Jednocześnie sąd wycenił szkodę poniesioną przez powoda wyżej niż sąd pierwszej instancji i zasądził w sumie odszkodowanie w wysokości 24 000 złotych. Sprawę pro bono prowadziła r.pr. Karolina Kędziora.

Sprzeciwianie się przez rodziców modlitwie przed lekcjami w szkole dziecka nie stanowi demoralizacji dziecka

Mieszkaniec miasteczka na Śląsku sprzeciwił się, aby w szkole jego syna odmawiano modlitwę na lekcjach innych niż religia. W reakcji na jego sprzeciw oraz wniosek do Kuratorium, dyrekcja szkoły złożyła wniosek do sądu rodzinnego o wydanie zarządzeń opiekuńczych wobec syna oraz zawiadomienie o demoralizacji dziecka. Obydwa postępowania prowadzone przez Sąd Rejonowy zakończyły się dla klienta wynikiem pozytywnym. Sąd wydał postanowienie stwierdzające, że nie zachodzą przesłanki do wydania zarządzeń opiekuńczych, a w drugiej sprawie umorzył postępowanie wobec braku znamion demoralizacji syna klienta. W obu postępowaniach w charakterze pełnomocnika występował r.pr. Tomasz Rak współpracujący pro bono z PTPA.

Ochroniarz zwolniony za udział w Marszu Równości otrzymał odszkodowanie - pierwszy prawomocny wyrok na podstawie ustawy wdrożeniowej

Sąd II instancji potwierdził w wyroku wydanym w dniu 18 listopada 2015r., że w sprawie doszło do dyskryminacji ze względu na orientację seksualną przez asocjację. Jest to prawdopodobnie pierwszy prawomocny wyrok na podstawie tzw. ustawy wdrożeniowej. Sąd Okręgowy stwierdził w uzasadnieniu ustnym, iż Sąd I instancji, niesłusznie odnosząc się do roszczenia powoda rekompensowania poniesionej krzywdy, potraktował je jako oddzielne roszczenie. Sąd uznał, że odszkodowanie orzekane na podstawie Ustawy wdrożeniowej samo w sobie pełni funkcję zadośćuczynienia, tak więc stanowi rekompensatę zarówno szkody materialnej jak i niematerialnej.

Sąd dopuścił się dyskryminacji w zatrudnieniu

Pytanie o posiadanie dzieci i możliwość pogodzenia pracy z życiem prywatnym może stanowić przejaw molestowania ze względu na rodzicielstwo - tak orzekł sąd pierwszej instancji w prowadzonej przez PTPA sprawie o dyskryminację ze względu na płeć. Dotyczy ona procesu rekrutacji na stanowisko urzędnika w sądzie pracy. Podczas rozmowy kwalifikacyjnej sędzia prowadząca zapytała klientkę PTPA o to, czy posiada dzieci i jak zamierza pogodzić ich wychowywanie z pracą zawodową. Kiedy kandydatka do pracy odmówiła odpowiedzi, wskazując, że takie pytania nie powinny padać, rozmowa natychmiast została zakończona. Sąd uznał, że doszło w tym przypadku do poniżenia klientki PTPA i zasądził na jej rzecz zadośćuczynienie w wysokości 5000 zł. Wyrok jest nieprawomocny.

SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU!

SUKCESÓW, SPEŁNIENIA MARZEŃ I DUŻO RÓWNOŚCI
ŻYCZY ZESPÓŁ PTPA

ZAPRASZAMY DO POLUBIENIA STRONY PTPA NA [FACEBOOKU](#).

[<resignlink>Zrezygnuj z biuletynu</resignlink>](#)